

— Europos socialinio fondo agentūra —

PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO FIKSUOTOJO ĮKAINIO NUSTATYMO PAGRINDIMAS

2016-02-19

esfa

TURINYS

ĮVADAS.....	4
I. TEISĖS AKTŲ ANALIZĖ	4
II. TYRIMO REZULTATAI	7
III. NUSTATYTŲ FIKSUOTŲJŲ DYDŽIŲ TAIKYMAS	7

Sąvokos

Projektas – iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas, kaip jis apibrėžtas Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių (toliau – Taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“, 2.27 punkte.

Dalyvis – tiesioginės naudos iš projekto gaunantis asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta, kurio gali būti prašoma pateikti informaciją apie jo savybes ir su kuriuo siejamos konkrečios išlaidos.

ĮVADAS

Privalomojo sveikatos draudimo (toliau – PSD) fiksuotojo įkainio dydžio apskaičiavimo analizė (toliau – Analizė) atliekama vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymu.

Analizė atliekama, siekiant sumažinti administracinę naštą projektų vykdytojams, deklaruojantiems iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų bendrai finansuojamų projektų įgyvendinimo metu patiriamas dalyvių PSD išlaidas bei nustatyti PSD fiksuotojo įkainio dydį. Taikant fiksuotąjį įkainį, pareiškėjams bus lengviau planuoti išlaidas, o projektų vykdytojams – paprasčiau atsiskaityti už projekto lėšų panaudojimą.

Nustatytą fiksuotąjį įkainį planuojama taikyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administruojamose užimtumo didinimo ir socialinės įtraukties sričių 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 7 ir 8 prioritetų įgyvendinimo priemonėse.

Analizę atliko Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Europos socialinio fondo agentūra. Nustatytą fiksuotąjį dydį gali taikyti ir kitos institucijos, vykdančios iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų bendrai finansuojamus projektus, kuriuose yra numatomos dalyvių PSD išlaidos.

I. TEISĖS AKTŲ ANALIZĖ

Analizė atlikta vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. spalio 16 d. nutarimu Nr. 1025 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“.

PSD fiksuotasis įkainis taikomas tik dalyviams, kurie pagal Sveikatos draudimo įstatymo 17 str. 11 dalį nepriklauso minėto straipsnio 1–10 dalyse išvardintiems draudžiamiesiems asmenims ir kurie nedraudžiami PSD valstybės lėšomis (šio įstatymo 6 str. 4 dalis).

Sveikatos draudimo įstatymo 17 str. 1–10 dalies punktai:

1. Asmenų, nurodytų šio straipsnio 2 dalyje, privalomojo sveikatos draudimo įmokas apskaičiuoja ir sumoka draudėjai Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka.

2. Asmenys, nurodyti Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 1–5 dalyse, moka 6,98 procento dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas nuo Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka asmeniui apskaičiuotų pajamų, nuo kurių skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos.

3. Asmenys, gaunantys pajamas pagal autorinę sutartį, pajamas iš sporto ar atlikėjo veiklos, išskyrus asmenis, kurie verčiasi atitinkama individualia veikla, taip pat asmenys, gaunantys tantjemas arba atlygį už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete, mokamą vietoj tantjemų arba kartu su tantjemomis, moka 9 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas nuo pajamų, nuo kurių skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos. Už meno kūrėjo statusą turinčius asmenis, negaunančius pajamų pagal autorinę sutartį ir nepriklausančius asmenims, nurodytiems šio įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje, šio straipsnio 2 ir 4–10 dalyse, privalomojo sveikatos draudimo įmokas sumoka Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nurodytas draudėjas (valstybės biudžeto asignavimų valdytojas) iš Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos lėšų Vyriausybės nustatyta tvarka. Šios įmokos dydis – 6,98 procento minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną.

4. 9 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas nuo sumos, nuo kurios skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, moka asmenys, kurie verčiasi:

- 1) individualia ne žemės ūkio veikla (išskyrus šio straipsnio 5 dalyje nurodytus asmenis);

2) individualia žemės ūkio veikla ir yra pridėtinės vertės mokesčio mokėtojai (išskyrus šio straipsnio 8 dalyje nurodytus asmenis).

5. Asmenys, kurie, vykdydami individualią veiklą, gyventojų pajamų mokestį nuo individualios veiklos pajamų sumoka įsigydami verslo liudijimus, kas mėnesį moka 6,98 procento minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas. Asmenų, nurodytų šio įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje, šio straipsnio 2 dalyje, įmokos apskaičiuojamos proporcingai išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpiui.

6. Draudėjai (individualios įmonės, ūkinės bendrijos ir mažosios bendrijos) už individualių įmonių savininkus, ūkinių bendrijų tikruosius narius ir mažųjų bendrijų narius moka 9 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas nuo sumos, nuo kurios skaičiuojamos jų socialinio draudimo įmokos. Tais atvejais, kai draudėjai laikinai nevykdo veiklos ir apie tai yra informavę Valstybinę mokesčių inspekciją prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos jos nustatyta tvarka arba turintys likviduojamos ar bankrutuojančios įmonės statusą, individualių įmonių savininkai, ūkinių bendrijų tikrieji nariai ir mažųjų bendrijų nariai, jeigu jie nepriskiriami asmenims, išvardytiems šio straipsnio 2–5 ir 7–10 dalyse bei šio įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje, kas mėnesį moka už save 6,98 procento minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

7. Mažųjų bendrijų vadovai, kurie pagal Mažųjų bendrijų įstatymą nėra tų mažųjų bendrijų nariai, moka 9 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas nuo pajamų, nuo kurių skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos.

8. Asmenys, kurie nepriskiriami šio straipsnio 2, 3 dalyse, 4 dalies 1 punkte ir 5, 6, 7, 9 ir 10 dalyse bei šio įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje išvardytiems asmenims ir kurių žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis pagal valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro atliktus skaičiavimus už praėjusių metų laikotarpį nuo sausio 1 dienos iki gruodžio 31 dienos yra ne didesnis kaip 2 ekonominio dydžio vienetai, kas mėnesį moka už save 2,33 procento minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

9. Asmenys, gaunantys Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšomis pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą mokamas išmokas, iš kurių Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nustatyta tvarka turi būti išskaitomas gyventojų pajamų mokestis, nuo šių pajamų moka 6 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

10. Draudėjai (paslaugų gavėjai), gaunantys pagal paslaugų kvitą teikiamas žemės ūkio ir miškininkystės paslaugas, kurių teikimą nustato Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymas, sumoka už paslaugų teikėjus 9 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas nuo atlygio sumos, priskaičiuotos paslaugų teikėjui už suteiktas paslaugas.

Sveikatos draudimo įstatymo 6 str. 4 dalis:

4. Apdraustaisiais, kurie draudžiami valstybės lėšomis (išskyrus asmenis, kurie privalo mokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas arba už kuriuos šios įmokos yra mokamos pagal šio įstatymo 17 straipsnio 1–7 ir 9 dalis), laikomi:

1) asmenys, gaunantys Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytą bet kurios rūšies pensiją ar šalpos kompensaciją;

2) Užimtumo tarnyboje įsiregistravę bedarbiai ir asmenys, dalyvaujantys Užimtumo tarnybos organizuojamose profesinio mokymo priemonėse, jeigu su jais nesudaromos darbo sutartys;

3) nedirbantys darbingo amžiaus asmenys, turintys įstatymų nustatytą būtinąjį pensijų socialinio draudimo stažą socialinio draudimo senatvės pensijai gauti arba turintys iki 2017 m. gruodžio 31 d. įgytą ne mažesnę kaip 30 metų pensijų socialinio draudimo stažą socialinio draudimo senatvės pensijai gauti;

4) moterys, kurioms įstatymų nustatyta tvarka suteiktos nėštumo ir gimdymo atostogos, ir nedirbančios moterys nėštumo laikotarpiu 70 dienų (suėjus 28 nėštumo savaitėms ir daugiau) iki gimdymo ir 56 dienas po gimdymo;

5) vienas iš tėvų (įtėvių), auginantis vaiką iki 8 metų, vienas iš globėjų, šeimoje globojantis vaiką iki 8 metų, taip pat vienas iš tėvų (įtėvių), auginantis du ir daugiau nepilnamečių vaikų, vienas iš globėjų (rūpintojų), šeimoje globojantis (besirūpinantis) du (dviem) ir daugiau nepilnamečių vaikų;

6) asmenys iki 18 metų;

7) Lietuvos Respublikos aukštųjų mokyklų studentai, studijuojantys pagal nuolatinės studijų formos studijų programas, Lietuvos Respublikos piliečiai ir kitų valstybių piliečiai bei asmenys be pilietybės, nuolat gyvenantys Lietuvoje, studijuojantys Europos Sąjungos valstybių narių aukštosiose mokyklose pagal nuolatinės studijų formos studijų programas, mokiniai, kurie mokosi Lietuvos Respublikos mokyklose pagal bendrojo ugdymo programas grupinio mokymosi forma kasdieniu mokymo proceso organizavimo būdu (išskyrus pilnamečius asmenis, kurie mokosi pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas) ir pavienio mokymosi forma savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu, pagal formaliojo profesinio mokymo programas grupinio mokymosi forma kasdieniu mokymo proceso organizavimo būdu ir pavienio mokymosi forma savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu;

8) nepasiturintys gyventojai, gaunantys socialinę pašalpą;

9) vienas iš tėvų (įtėvių), globėjas ar rūpintojas, slaugantis namuose asmenį, kuriam nustatytas neįgalumo lygis (vaiką invalidą), arba asmenį, pripažintą nedarbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – I grupės invalidu) iki 24 metų, arba asmenį, pripažintą nedarbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – I grupės invalidu) iki 26 metų dėl ligų, atsiradusių iki 24 metų, arba asmenį, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis (iki 2005 m. liepos 1 d. – visiška negalia);

10) asmenys, teisės aktų nustatyta tvarka pripažinti neįgaliais;

11) asmenys, sergantys visuomenei pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, kurios yra įtrauktos į sveikatos apsaugos ministro patvirtintą sąrašą;

12) pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviai – kariai savanoriai, laisvės kovų dalyviai; reabilituoti politiniai kaliniai ir jiems prilyginti asmenys, tremtiniai ir jiems prilyginti asmenys, taip pat asmenys, nukentėję 1991 m. sausio 13-osios ar kituose įvykiuose gindami Lietuvos nepriklausomybę ir valstybingumą;

13) asmenys, prisidėję prie Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinių likvidavimo;

14) buvę geto ir buvę mažamečiai fašistinių prievartinio įkalinimo vietų kaliniai;

15) valstybės pripažįstamų tradicinių religinių bendrijų dvasininkai, dvasininkų rengimo mokyklų studentai ir vienuolių noviciatuose atliekantys vienuolinę formaciją naujokai;

16) asmenys, kuriems įstatymų nustatyta tvarka yra pripažintas Afganistano karo dalyvių teisinis statusas;

17) nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai;

18) nesukakęs senatvės pensijos amžiaus ir neturintis draudžiamųjų pajamų Respublikos Prezidento sutuoktinis – Respublikos Prezidento kadencijos laikotarpiu;

19) asmenys, atliekantys savanorišką praktiką Užimtumo įstatymo nustatyta tvarka.

Sveikatos draudimo įstatymo 17 str. 11 dalyje nustatyta, kad savarankiškai besidraudžiantys asmenys kas mėnesį moka už save 6,98 procento minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

Nuo 2019 m. sausio 1 d. nustatyta¹ minimalioji mėnesinė alga – 555 eurų, taigi mėnesinė PSD įmoka – 38,74 eurai (555 Eur x 6,98 proc.).

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. spalio 16 d. nutarimas Nr. 1025 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“

II. TYRIMO REZULTATAI

Analizės metu nustatytas PSD fiksuotasis įkainis – 38,74 eurai mėnesiui bus taikomas finansuoti projektų dalyvių PSD išlaidoms.

III. NUSTATYTŲ FIKSUOTŲJŲ DYDŽIŲ TAIKYMAS

Analizės II dalyje nustatytas privalomojo sveikatos draudimo fiksuotasis įkainis taikomas nuo analizės redakcijos įsigaliojimo datos. Analizės rezultatai skelbiami svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.

Fiksuotųjų dydžių perskaičiavimo sąlygos. PSD fiksuotojo įkainio analizė turi būti atnaujinama kiekvieną kartą, kai keičiasi aktualios nuostatos Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatyme arba Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl minimaliojo darbo užmokesčio. Projektų vykdytojai pasikeitusius dydžius turi taikyti nuo atitinkamo teisės akto pakeitimo įsigaliojimo dienos.

Tuo atveju, kai audito ar kitos institucijos nustato, kad supaprastintai apmokamų išlaidų dydis ar jo taikymo sąlygos buvo netinkamai nustatyti (tais atvejais, kai dydis turėjo būti mažesnis arba kitaip taikomas), patikslintas dydis ar jo taikymo sąlygos yra taikomi jau įgyvendinamų projektų veiksmų, vykdomų nuo dydžio ar jo taikymo sąlygų patikslinimo įsigaliojimo dienos, išlaidoms apmokėti.

Už analizės atnaujinimą atsakingas viešosios įstaigos Europos socialinio fondo agentūros metodinės pagalbos skyrius.

Fiksuotųjų dydžių vertinimas projektų administravimo etape. Projekto išlaidoms, kurios apmokamos taikant šioje teisės akto analizėje nustatytus fiksuotųjų įkainių dydžius, pagrįsti projekto vykdytojas su mokėjimo prašymu turi pateikti su įgyvendinančiąja institucija suderintą suvestinę pažymą, kurioje nurodytas dalyvio vardas, pavardė, fizinio rodiklio numeris, PSD dydis, kompensuojamas dydis. Jei dalyvis projekto veiklose dalyvauja ne pilną mėnesį, tai PSD fiksuotasis įkainis skaičiuojamas proporcingai dalyvautam laikui.

Tyrimo atnaujinimas finansuotas iš Techninės paramos lėšų (projektas Nr. 11.0.1-CPVA-V-201-01-0030 „Europos socialinio fondo agentūra – metodinės pagalbos ir konsultacijų teikimas“).

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa